

اسلام دين فطرت

زیر نظر:

فقیہ و مرجع عالیقدر

حضرت آیت اللہ العظمی منتظری

منتظری، حسینعلی، ۱۳۰۱.

اسلام دین فطرت / منتظری - تهران: سایه، ۱۳۸۵.

۷۲۰ ص.

ISBN : 964 - 5918 - 61 - 8

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما.

واژه نامه.

کتابنامه: ص ۷۱۷-۷۰۹، همچنین به صورت زیر نویس.

۱. اسلام - بروسی و شناخت ۲. اسلام - عقاید. الف. عنوان.

۲۹۷/۰۲

۵ الف ۷۶ م / ۱۱ BP

کتابخانه ملی ایران

۸۴۰۴۷۸۳۷ م

﴿ اسلام دین فطرت ﴾

زیر نظر: حضرت آیت الله العظمی منتظری

ناشر: نشر سایه

چاپ: ستاره

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: بهار ۱۳۸۵

شمارگان: ۵۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

شماره شابک: ۹۶۴-۵۹۱۸-۶۱-۸

نشانی ناشر: تهران، ص. پ ۴۳۹-۱۳۱۴۵، تلفن: ۶۶۹۵۶۷۰۷-۶۶۹۵۶۷۰۸، فاکس:

مرکز پخش: قم، خیابان شهید محمد منتظری، کوچه شماره ۱۲

تلفن: ۱۴-۷۷۴۰۰۱۱ (۰۲۵۱) * فاکس: ۷۷۴۰۰۱۵

آدرس ایمیل: AMONTAZERI @ AMONTAZERI . COM

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۲۷
-----------------	----

دین

دین چیست؟	۳۳
فطری بودن دین	۳۴
فلسفه و کارکرد دین	۳۶
الف - آگاهی دادن	۳۶
ب - داوری	۳۸
ج - بیان مسئولیت‌ها	۳۹
د - معرفت جهان	۴۰
پاسخ به یک سؤال	۴۲
گریز از دین	۴۴
جامعیت دین	۴۷
قلمرو تعالیم دین	۴۹
عقل و دین	۵۱
همگانی بودن فهم دین	۵۴
دخالت پیش‌فرض‌ها در فهم دین	۵۵
سهولت دین	۶۰
دینداری	۶۲
ادیان	۶۴
ختم نبوت	۶۷

۶۹	 دین و تحولات
۷۴	 اسلام
۷۵	 شیعه

بخش اول: اعتقادات

۷۹	 عقیده چیست؟
۸۰	 عقیده حق
۸۱	 ایمان
۸۳	 درجات ایمان
۸۶	 به آنچه باید ایمان داشت
۸۷	 ضرورت ایمان
۸۹	 فواید ایمان
۹۱	 علم و ایمان
۹۳	 اعتقادات باطل
۹۴	 شرک
۱۰۰	 کفر

خدا

۱۰۵	 خدا
۱۰۶	 راههای خداشناسی
۱۰۹	 امام صادق علیه السلام و اثبات خدا
۱۱۱	 انسان، نشانه خدا
۱۱۴	 نفی تضاد
۱۱۵	 فطری بودن شناخت خدا

۱۱۸	صفات خدا
۱۲۰	قرب خدا
۱۲۰	خدا دیده نمی شود
۱۲۴	قدرت خدا
۱۲۶	علم خدا
۱۲۷	عدالت خدا
۱۳۰	توحید
۱۳۱	منظور از واحد بودن خدا
۱۳۲	مراتب توحید
۱۳۴	مرتبه کامل توحید
۱۳۵	دلایل وحدانیت خدا
۱۳۸	اقسام توحید
۱۳۹	۱- توحید ذاتی
۱۴۰	۲- توحید صفاتی
۱۴۰	۳- توحید افعالی
۱۴۱	۴- توحید عبادی
۱۴۵	افعال خدا
۱۴۵	نظام فعل خدا
۱۴۷	نقش کارگزاران خداوند
۱۴۸	لوح محفوظ و لوح محو و اثبات
۱۴۹	قانون مندی افعال خدا
۱۵۱	هدفداری افعال خدا
۱۵۲	مشیت خدا
۱۵۲	قضا و قدر
۱۵۶	آیا قدر قابل تغییر است؟

۱۵۷	آیا انسانها مجبورند؟
۱۶۰	نه جبر و نه تقویض
۱۶۲	عقیده به قضا و قدر
۱۶۴	شُرور

نبوت

۱۷۱	نیاز به راهنمایی و هدایت
۱۷۴	طرح ضرورت بعثت پیامبر در منابع دینی
۱۷۶	پرسشی درباره انحصار منطقه‌ای بعثت انبیا
۱۷۸	اتمام حجت
۱۷۹	جایگاه پیامبران
۱۷۹	اصول مشترک انبیا
۱۷۹	۱- دعوت به توحید
۱۸۰	۲- توجه به عالم آخرت
۱۸۰	۳- اصلاح امور اخلاقی و اجتماعی
۱۸۲	انتخاب پیامبران
۱۸۳	وحی
۱۸۴	تشخیص وحی از سوی پیامبر
۱۸۵	راههای اثبات نبوت
۱۸۵	معجزه
۱۸۶	حقیقت معجزه
۱۸۷	معجزه و قانون علیت
۱۸۷	هدف از معجزه
۱۸۸	تفاوت معجزات
۱۸۹	عصمت انبیا
۱۸۹	حقیقت عصمت

۱۹۰	منشأ عصمت
۱۹۱	ابعاد عصمت و فلسفه آن
۱۹۲	پاسخ به یک شبهه
۱۹۴	علم انبیا
۱۹۵	علم غیب پیامبران
۱۹۶	تفاوت انبیا
۱۹۷	بشر بودن انبیا
۱۹۸	سیره انبیا
۲۰۲	خاتم انبیا
۲۰۴	سیره رسول اکرم ﷺ
۲۰۴	عبادت
۲۰۵	مدارا و مردم‌داری
۲۰۶	نظافت و آراستگی
۲۰۷	اعتدال
۲۰۸	برخورد با دشمن
۲۰۸	زهد و ساده زیستی
۲۰۹	معجزه پیامبر اسلام ﷺ
۲۱۲	قرآن و اسلوب آن
۲۱۳	متواتر و قطعی بودن نص قرآن

امامت

۲۱۷	امامت
۲۱۷	اهمیت امامت
۲۱۹	حقیقت امامت
۲۱۹	فلسفه امامت

۲۲۵	شرایط امامت
۲۲۵	۱- علم
۲۲۶	۲- عصمت
۲۲۷	۳- دارای صفات نبی
۲۲۸	۴- صبر پیشگی
۲۲۹	۵- زهد
۲۳۰	راه شناخت امام
۲۳۱	امامت خاصه
۲۳۱	امامت پس از پیامبر ﷺ
۲۳۵	جانشین پیامبر ﷺ بر اساس قرآن
۲۳۹	ولایت
۲۴۱	ولایت تشریعی و تکوینی
۲۴۳	امامت امام علی علیه السلام در روایات
۲۴۵	پیش‌بینی پیامبر ﷺ
۲۴۶	نگرانی پیامبر ﷺ از عصیت جاهلی
۲۴۷	امام علی علیه السلام و خلافت
۲۴۸	دوازده امام
۲۵۰	اسامی ائمه علیهم السلام
۲۵۱	برگزیدگی ائمه علیهم السلام
۲۵۱	شایستگی ائمه علیهم السلام
۲۵۴	تفاوت سیره ائمه علیهم السلام
۲۵۵	امامت در کودکی
۲۵۶	آخرین حجت خدا
۲۵۸	ظهور حضرت مهدی (عج)
۲۶۰	انتظار ظهور مهدی (عج) پیش از ولادت او

۲۶۰	تولد امام زمان (عج)
۲۶۱	غیبت امام زمان (عج)
۲۶۳	فلسفه غیبت امام زمان (عج)
۲۶۵	طول عمر امام زمان (عج)
۲۶۶	انتظار فرج و فلسفه آن

آخرت

۲۷۱	آخرت
۲۷۳	اجل انسان
۲۷۵	مرگ
۲۷۵	سختی و راحتی جان دادن
۲۷۷	ترس از مرگ
۲۷۸	برزخ
۲۷۹	سؤال قبر
۲۸۰	در آستانه قیامت
۲۸۲	زمان قیامت
۲۸۲	نزدیکی قیامت
۲۸۳	اهوال قیامت
۲۸۷	حشر و معاد
۲۹۲	معاد، جسمانی و یا روحانی؟
۲۹۵	حسابرسی
۲۹۹	تجسم اعمال
۳۰۰	شفاعت
۳۰۲	صراط
۳۰۳	جهنم
۳۰۵	بهشت

بخش دوم: اخلاق

۳۰۹	 علم اخلاق
۳۱۰	 فلسفه اخلاق
۳۱۱	 نظام اخلاقی اسلام و مزایای آن
۳۱۲	 ۱- تحول در اخلاق
۳۱۲	 ۲- واقع بینی
۳۱۳	 ۳- توجه به ابعاد وجودی انسان
۳۱۴	 نفس انسان و کارکردهای آن
۳۱۴	 نفس اماره
۳۱۵	 نفس نوازه
۳۱۶	 نفس ملهمه
۳۱۶	 نفس مطمئنه
۳۱۷	 ۴- اعتدال
۳۲۰	 ۵- پیوند اخلاق با عبادت
۳۲۱	 ۶- تقوا به مثابه رکن اخلاق
۳۲۴	 ۷- عزت نفس
۳۲۶	 ۸- داشتن الگوی تربیتی
۳۲۸	 ۹- ثبات و انعطاف در امور اخلاقی
۳۲۹	 ۱۰- جامعیت نظام اخلاقی اسلام
۳۳۱	 هدف نظام اخلاقی اسلام
۳۳۱	 مبانی نظام اخلاقی اسلام
۳۳۳	 جایگاه نظام اخلاقی اسلام
۳۳۵	 اخلاق فردی

۳۳۶	رفتارهای شخصی
۳۳۹	اخلاص
۳۴۱	عُجب
۳۴۲	جاه و شهرت طلبی
۳۴۳	دنیا و دنیا طلبی
۳۴۶	زهد
۳۴۹	قناعت
۳۵۰	صبر
۳۵۱	دعا و توسل
۳۵۵	اخلاق خانوادگی
۳۵۶	زن و شوهر
۳۶۰	والدین و فرزندان
۳۶۲	خویشاوندان
۳۶۲	صله رحم
۳۶۳	اخلاق اجتماعی
۳۶۵	عزت و یا اجتماعی بودن
۳۶۶	حُسن خلق
۳۶۷	ارتباط ایمانی و برادری
۳۶۸	برخورد با بدیها
۳۷۰	دوستی
۳۷۳	با چه کسانی دوست نشویم
۳۷۴	با چه کسانی دوست شویم
۳۷۴	سخن گفتن
۳۷۷	سخن چینی
۳۷۷	غیبت

۳۸۰	نفاق و دورویی
۳۸۱	دروغ گوئی
۳۸۲	دشنام
۳۸۳	تکبر
۳۸۵	حسد
۳۸۶	خشم
۳۸۹	عصیت
۳۸۹	حلم
۳۹۱	عفت
۳۹۴	احسان
۳۹۵	رحمت و مهربانی
۳۹۶	مدارا
۳۹۹	آداب معاشرت
۴۰۰	اخلاق کارگزاران
۴۰۲	۱- گذشت
۴۰۵	۲- تهذیب نفس
۴۰۷	۳- مردم داری
۴۱۰	۴- جلوگیری از تملق و پرهیز از منش جبّاران
۴۱۳	۵- رازداری
۴۱۴	۶- پرهیز از خشم
۴۱۵	۷- پرهیز از تکبر
۴۱۶	۸- سعه صدر
۴۱۷	۹- مدارا
۴۱۸	۱۰- حلم و خویشتن داری
۴۱۸	۱۱- عدالت

بخش سوم: تکالیف و مسؤولیتها

۴۲۳	مقررات
۴۲۴	برتری قانون گذاری خداوند
۴۲۵	منابع قانون گذاری
۴۲۵	۱- قرآن
۴۲۶	۲- سنت (قول، فعل و تقریر معصوم)
۴۲۶	۳- اجماع
۴۲۷	۴- عقل
۴۲۷	اجتهاد و سیر آن
۴۲۸	۱- دوره فراگیری و نشر احکام
۴۲۸	۲- دوره اجتهاد ابتدایی
۴۲۹	۳- دوره اجتهاد تخصصی
۴۳۰	تقلید
۴۳۱	شرایط مرجع تقلید
۴۳۲	تکلیف
۴۳۳	شرایط تکلیف
۴۳۳	تکلیف با حق
۴۳۴	ابواب فقه

عبادات

۴۳۷	عبادات
۴۳۷	نماز
۴۳۸	اهمیت نماز
۴۴۰	نمازهای واجب

۴۴۰		مقدمات نماز
۴۴۰		وقت نماز
۴۴۱		مکان نماز گزار
۴۴۲		قبله
۴۴۲		لباس نماز گزار
۴۴۳		طهارت
۴۴۳		الف - طهارت ظاهری
۴۴۴		نجاسات
۴۴۵		راه ثابت شدن نجاست
۴۴۵		راه نجس شدن چیزهای پاک
۴۴۵		پاک کننده ها (مطهرات)
۴۴۵		۱- آب
۴۴۶		آب قلیل و کر
۴۴۷		۲- زمین
۴۴۷		۳- آفتاب
۴۴۸		۴- استحاله
۴۴۸		۵- کم شدن دو سوم آب انگور
۴۴۸		۶- انتقال
۴۴۹		۷- اسلام
۴۴۹		۸- تبعیت
۴۴۹		۹- برطرف شدن عین نجاست
۴۴۹		۱۰- استبرای حیوان نجاست خوار
۴۵۰		۱۱- غایب شدن مسلمان
۴۵۰		ب - طهارت معنوی
۴۵۰		وضو
۴۵۱		وضوی ترتیبی و ارتعاسی

۴۵۲	شرایط وضو.....
۴۵۲	چیزهایی که وضو را باطل می‌کند.....
۴۵۳	غسل.....
۴۵۳	غسل‌های واجب.....
۴۵۴	چگونگی غسل.....
۴۵۴	احکام غسل.....
۴۵۵	احکام جنابت.....
۴۵۶	کارهایی که بر جنب حرام است.....
۴۵۶	احکام قاعدگی زنان.....
۴۵۷	تیمم.....
۴۵۷	کیفیت تیمم.....
۴۵۸	چیزهایی که تیمم بر آن صحیح است.....
۴۵۸	موارد تیمم.....
۴۵۹	واجبات نماز.....
۴۶۱	احکام نماز.....
۴۶۱	مستحبات نماز.....
۴۶۳	مبطلات نماز.....
۴۶۴	نماز مسافر.....
۴۶۵	نماز جماعت.....
۴۶۶	شرایط نماز جماعت.....
۴۶۷	شرایط امام جماعت.....
۴۶۷	نمازهای واجب دیگر.....
۴۶۷	نماز جمعه.....
۴۶۸	کیفیت نماز جمعه.....
۴۶۸	شرایط امام جمعه.....
۴۶۹	نماز عید فطر و عید قربان.....

۴۶۹	کیفیت نماز عید
۴۷۰	نماز آیات
۴۷۰	وقت نماز آیات
۴۷۱	دستور نماز آیات
۴۷۲	احکام مردگان
۴۷۲	در آستانه مرگ
۴۷۲	واجبات پس از مرگ
۴۷۲	غسل میت
۴۷۳	احکام غسل میت
۴۷۴	خضوط و احکام آن
۴۷۴	کفن کردن میت و احکام آن
۴۷۴	نماز میت و احکام آن
۴۷۶	خاکسپاری
۴۷۶	نماز وحشت
۴۷۷	نبش قبر
۴۷۸	روزه
۴۸۰	کسانی که روزه بر آنها واجب نیست
۴۸۰	مبطلات روزه
۴۸۱	احکام روزه
۴۸۲	قدردانی از ماه رمضان
۴۸۳	اعتکاف
۴۸۴	شرایط اعتکاف
۴۸۴	احکام اعتکاف
۴۸۴	حج
۴۸۵	۱- بُعد عبادی حج
۴۸۷	۲- نقش حج در ارتقا و بقای فرهنگی

۴۸۹	۳- بُعد اجتماعی و سیاسی حج.....
۴۹۰	شرایط و جوب حج.....
۴۹۱	اقسام حج.....
۴۹۱	صورت حج تمتع.....
۴۹۱	۱- عمره تمتع.....
۴۹۲	۲- حج تمتع.....
۴۹۴	عمره مفرده.....
۴۹۴	زیارت قبور پیامبر ﷺ و اهل بیت .....
۴۹۶	نذر، عهد و قسم.....

خانواده

۵۰۱	جایگاه و اهمیت خانواده.....
۵۰۲	ازدواج.....
۵۰۲	پیوند طبیعی زن و مرد.....
۵۰۲	ازدواج یک نوع عبادت است.....
۵۰۴	اهداف اساسی ازدواج.....
۵۰۵	انتخاب همسر.....
۵۰۶	۱- آزادی در انتخاب همسر.....
۵۰۶	اجازه پدر برای ازدواج دختر.....
۵۰۷	۲- معیارهای گزینش همسر.....
۵۰۹	۳- کسانی که نمی‌توانند همسر یکدیگر شوند (محارم).....
۵۱۰	عقد ازدواج.....
۵۱۱	وظایف زنان در حفظ عفت عمومی.....
۵۱۲	احکام نگاه و لمس و صدا.....
۵۱۳	تکالیف خانوادگی.....
۵۱۶	نفقة و سرپرستی خانواده.....

۵۱۸	افراد واجب النفقه
۵۱۸	حقوق کودک
۵۱۹	مستحبات پس از ولادت
۵۱۹	ازدواج موقت
۵۱۹	چرا ازدواج موقت؟
۵۲۱	احکام ازدواج موقت
۵۲۳	چند همسری
۵۲۴	شرایط تعدد زوجات
۵۲۵	طلاق
۵۲۶	محدودیت های وقوع طلاق
۵۲۷	اقسام طلاق
۵۲۷	الف - طلاق بائن
۵۲۸	ب - طلاق رجعی
۵۲۹	احکام عده
۵۲۹	عده طلاق
۵۳۰	زنانی که نیاز به عده ندارند
۵۳۰	عده زن در ازدواج موقت
۵۳۰	عده وفات
۵۳۱	وظیفه زن در عده وفات
۵۳۱	تغذیه
۵۳۱	۱ - مواد گوشتی
۵۳۲	الف - حیوانات حلال گوشت
۵۳۳	احکام ذبح و شرایط آن
۵۳۴	شرایط شکار با اسلحه
۵۳۴	صید ماهی
۵۳۵	ب - حیوانات حرام گوشت

۵۳۵	۲- مواد غیرگوشتی.....
۵۳۵	مواد غیرگوشتی حرام.....
۵۳۵	الف- مواد آلوده و نجس.....
۵۳۶	ب- مواد زیانبخش.....
۵۳۶	ج- مایعات و آشامیدنی های حرام.....
۵۳۶	احکام خوراکی ها.....
۵۳۷	تفریحات و سرگرمی ها.....
۵۳۸	مسابقات.....
۵۳۹	احکام بعضی از تفریحات.....
۵۳۹	۱- غنا.....
۵۳۹	۲- شعبده بازی.....
۵۴۰	۳- احضار ارواح و هیپنوتیزم.....
۵۴۰	۴- قمار.....
۵۴۰	۵- مواد مخدر.....

اقتصاد

۵۴۳	اهمیت اقتصاد.....
۵۴۴	مقررات اقتصادی.....
۵۴۵	جایگاه و عوامل فقر.....
۵۴۷	مالکیت و انواع آن.....
۵۴۸	مالکیت عمومی.....
۵۴۸	الف- انفال.....
۵۴۹	ب- مشارکات.....
۵۵۰	مالکیت خصوصی.....
۵۵۰	ثروت.....
۵۵۱	اسراف و تبذیر.....

۵۵۲	کار و کوشش
۵۵۴	شرایط مالکیت
۵۵۴	وصیت
۵۵۶	ارث
۵۵۸	غصب
۵۵۸	محتجوران
۵۵۹	انواع معاملات
۵۶۲	مقررات کلی معاملات
۵۶۳	انواع خرید و فروش
۵۶۳	موارد فسخ معامله (خيارات)
۵۶۴	آداب داد و ستد
۵۶۵	احتکار و قیمت گذاری
۵۶۶	معاملات باطل
۵۶۶	مشاغل حرام
۵۶۷	پول
۵۶۸	قرض الحسنه
۵۶۸	ربا
۵۷۰	معامله و ربا
۵۷۰	انواع ربا
۵۷۰	الف - ربای معاملی
۵۷۱	ب - ربای قرضی
۵۷۱	بانک
۵۷۲	سفته
۵۷۲	وظایف مالی
۵۷۴	۱ - انفاق
۵۷۵	۲ - ممنوعیت زراندوزی

۵۷۶	۳- پرداخت زکات
۵۷۷	مصارف زکات
۵۷۸	زکات فطره
۵۷۹	۴- خمس
۵۸۰	مصرف خمس

سیاست

۵۸۳	دین و حکومت
۵۸۳	حکومت، ضرورت زندگی اجتماعی
۵۸۴	اهداف تشکیل حکومت
۵۸۵	قدرت برای اجرای قوانین و دفاع از جامعه
۵۸۶	حکومت وسیله رسیدن به اهداف دینی
۵۸۸	انواع حکومت‌ها و نوع حکومت دینی
۵۸۸	الف- حکومت اقتدارگرا و مطلقه (استبدادی)
۵۹۰	ب- حکومت مشروطه (مردم‌سالار)
۵۹۱	ج- حکومت دینی مشروطه
۵۹۲	ویژگی‌های حکومت دینی
۵۹۳	بهره‌گیری از تجربه‌های بشر در حکومت
۵۹۵	تفکیک قوا
۵۹۷	حکومت، وکالت یا ولایت
۵۹۷	الف- وکالت، عقدی جایز
۵۹۸	ب- حکومت، قراردادی لازم
۵۹۹	ج- ولایت، برگرفته از عهد و پیمان
۶۰۰	د- بیعت و نقش آن در مشروعیت حکومت
۶۰۳	محدودیت زمانی در مناصب قدرت
۶۰۴	راههای قانونی برکناری حاکمان

- شرایط حاکمان ۶۰۶
- الف - اسلام و ایمان ۶۰۶
- ب - بلوغ عقلی ۶۰۷
- ج - حُسن تدبیر و سیاست ۶۰۸
- د - علم و اجتهاد ۶۱۰
- ه - عدالت ۶۱۳
- و - حُسن خُلق ۶۱۶
- چگونه باید حکومت کرد؟ ۶۱۶
- الف - حفظ آزادی‌های فردی و اجتماعی ۶۱۸
- ب - تساوی همگان در برابر قانون ۶۱۹
- ج - نظارت همگانی بر مسؤولان ۶۲۱
- د - رضایت عمومی ۶۲۴
- ه - تساهل و مدارا ۶۲۶
- و - حفظ منافع عمومی در مناسبات داخلی و خارجی ۶۲۹
- ز - پرهیز از تشنج آفرینی ۶۳۰
- ح - صرفه‌جویی در هزینه‌ها ۶۳۱
- ط - حفظ حقوق اقلیت‌ها ۶۳۲
- احکام سیاسی ۶۳۷
- الف - وظایف سیاسی - اجتماعی فردی مسلمانان ۶۳۷
- نماز، جماعت، جمعه و عیدین ۶۳۷
- حج، اجتماع عبادی - سیاسی بین‌المللی ۶۳۹
- امر به معروف و نهی از منکر ۶۴۰
- رعایت قوانین اجتماعی ۶۴۳
- تقیه و رازداری ۶۴۴
- حضور در اجتماع و ممنوعیت عزلت ۶۴۵
- ب - وظایف سیاسی - اجتماعی عمومی مسلمانان ۶۴۶

۶۴۷	۱- امور فرهنگی
۶۴۷	الف- تعلیم و تربیت عمومی
۶۴۸	ب- تبلیغ دین
۶۵۱	ج- روابط فرهنگی بین المللی
۶۵۲	د- کتاب و رسانه های جمعی
۶۵۴	۲- امور اقتصادی
۶۵۵	الف- انفال
۶۵۵	ب- مباحث عمومی
۶۵۷	ج- مالیاتها
۶۵۸	د- خمس و زکات
۶۵۸	هـ- اوقاف عمومی
۶۵۸	روابط بین المللی اقتصادی
۶۶۰	عدالت اقتصادی
۶۶۴	۳- امور سیاسی
۶۶۴	الف- وحدت و اخوت اسلامی
۶۶۴	ب- گفتگو با ادیان
۶۶۶	ج- همزیستی مسالمت آمیز
۶۶۸	د- معاهدات بین المللی
۶۶۹	هـ- تقیة مداراتی
۶۷۲	و- اصلاح بین مردم در سیاست خارجی و داخلی
۶۷۳	ز- استقلال همه جانبه
۶۷۴	۴- امور نظامی، انتظامی و امنیتی
۶۷۵	الف- تشکیل و اداره نیروهای مسلح
۶۷۶	ب- جهاد و دفاع
۶۷۸	ج- صلح و تأمین
۶۷۹	د- تأمین راهها و مرزها و شهرها در زمان صلح

۶۸۰	هـ- اطلاعات و امنیت (استخبارات)
۶۸۳	۵- امور قضایی
۶۸۴	الف- قضاوت و شرایط آن
۶۸۶	ب- چگونگی دادرسی
۶۸۸	ج- حدود و تعزیرات
۶۹۰	د- قصاص
۶۹۱	هـ- دیات
۶۹۱	و- مرحله سوم امر به معروف و نهی از منکر
۶۹۲	ز- ارتداد و حکم مرتد
۶۹۵	ح- توهین به پیامبر ﷺ و اهانت به مقدسات
۶۹۸	ط- زندان و زندانی
۷۰۱	ی- عفو محکومان
۷۰۲	احکام در خدمت اهداف
۷۰۲	الف- ضرورت هماهنگی و قاعده مند بودن احکام اجتماعی
۷۰۴	ب- طریقت احکام شرعی
۷۰۶	ج- اهداف نهایی احکام سیاسی و اجتماعی اسلام
۷۰۹	فهرست منابع

پیش گفتار:

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآله الطاهرين
ولعنة الله على اعدائهم اجمعين.

انسان ترکیبی از روح و جسم است. خداوند با حکمت و تدبیری ویژه او را برای هدفی با اهمیت آفریده است. هدف از زندگی به ثمر رسیدن شخصیت انسان در گذرگاه ابدیت و قرار گرفتن او در جاذبه کمال والای ربوبی است. حال اگر انسان بخواهد به این هدف یعنی رشد معنوی خویش نایل آید و در مسیر تکامل قرار گرفته، نیازهای روحی او در کنار نیازهای جسمی اش تأمین شود نیازمند راهنمایی و ارشاد است، و دین ایفاگر چنین نقشی است. دین به انسان برنامه‌هایی را عرضه می‌دارد تا نیازهایش را تأمین نماید، نیازهایی که بدون آنها نایل به کمال معنوی و الهی ناممکن است. دین انسان را با حقایقی آشنا می‌سازد که در حیات معنوی خود نیازمند آنهاست؛ چیزهایی که بعضاً نه با عقل قابل درک و نه با حدس و گمان آموختنی است. برخی از رهنمودهای دین ماوراء تجربه و یا درک عقلانی است، همچون عالم آخرت و عالم غیب؛ هر چند اصل زوم پاداش و کیفر برای اعمال، اصلی عقلی به شمار می‌آید.

نکته دیگر در جایگاه دین، تأثیر ویژه دین در پذیرش و انجام کارهایی است که عقل، انسان را به آنها راهنمایی می‌کند. نقش دین در قطعیت بخشیدن و

و ادار نمودن انسان به انجام اعمال صالح و بازداشتن او از کارهای ناصواب بی بدیل است. دین برای زندگی انسان نظم و انضباط می آورد، زندگی اجتماعی و تحمل سختیها را آسان ساخته و با اعتقاد به جهانی دیگر، گذار از مصائب و ستمهای اجتناب ناپذیر ناشی از پیروی حق را هموار می سازد. دین به جامعه انسجام می بخشد و سنتهای صحیح و اصیل و میراث فرهنگی را از نسلی به نسل دیگر انتقال می دهد. دین به انسان نشاط و بهجت می بخشد، ضمن آن که ارزشهای اخلاقی را در جامعه حفظ و تحکیم می نماید. دین علاوه بر تأمین نیازهای فردی، فراتر از آن به نیازهای اجتماعی جامعه نیز پاسخ می دهد و در این جهت انسان را در رسیدن به امنیت، آزادی و عدالت یاری می رساند تا بتواند برای تحقق معنویت، آنها را در جامعه عملی سازد.

حال اگر انتخاب دین برای انسان دستورهایی را به دنبال آورد و به مسؤولیتهایی در قبال آن انجامید، باید دین را شناخت و از چندوچون رهنمودهایش در حد امکان مطلع گردید. مسؤولیت نخستین مؤمن آگاهی و بصیرت از دین است، مسؤولیتی که با محوریت عقل و استفاده از منابع دینی حاصل می گردد. با شناخت دین است که انسان می تواند با آگاهی از اهداف و رهنمودها و ارزشهای آن، راه و رسم زندگی را بیاموزد و در مسیر تدوین برنامه جهت تعالی و کمال قرار گیرد. از این رو بخش عمده ای از رسالت پیامبران الهی به معرفی دین و ابلاغ پیام آن اختصاص یافته است.

به طور کلی انسان دارای سه مرحله وجودی است:

۱- مرحله عقل و تفکر که بالاترین مرحله و مابه الامتیاز او از حیوانات است؛

۲- مرحله امیال و غرایز و عواطف؛

۳- مرحله بدن و اعضاء و جوارح.

دو مرحله اخیر تحت کنترل و اراده مرحله اول است. معیار تکلیف و مکلف بودن وجود مرحله نخستین است، و حیوانات چون فاقد آن می باشند طبعاً تکلیفی نداشته و مکلف نیستند.

دین برای تنظیم و کنترل و تکامل هر سه مرحله فوق است، و بر این اساس دارای سه بخش می باشد:

۱- عقاید و معارف

۲- اخلاق

۳- احکام و دستورات عملی.

از گذشته های دور علما و فقهای بزرگ اسلام در راه شناساندن دین و ابعاد گوناگون آن گامهای بزرگی برداشته و جهت آشنایی مردم با اصول دین و اخلاق و احکام و مقررات اسلامی آثاری را تألیف نموده اند. آنان با وقوف بر این مسأله که در هر زمان باید متناسب با رشد فکری جامعه و نیازهای آن زمان تألیفاتی داشته و موضوعات و مسائل دین را در ظرف زمانی خود به مردم ارائه داد، عمل می کردند. به همین جهت این تألیفات در سه بخش عقاید، اخلاق و احکام انجام می گرفت؛ تا جایی که روز به روز بر حجم مسائل و موضوعات افزوده شد و پرسشهای فقهی در بخش احکام، حجم رساله های عملی را سنگین تر نمود. این شیوه موجب گردید که عامه مردم کمتر بتوانند از این رساله ها استفاده نمایند و کمتر با اصول عقاید و معارف و اخلاق آشنایی یابند؛ حال آن که سزاوار است فقها و علمای اسلام علاوه بر رساله عملیه که مشتمل بر احکام و بخشی از فروع فقهی است، به جنبه های دیگر اسلام نیز اهتمام ورزند و معارف اسلامی را به شکل تخصصی یا ساده - برای سطوح مختلف جامعه بیان کنند و در صدد پاسخگویی به شبهات جدید و سؤالاتی برآیند که گاه افکار و اذهان افراد به ویژه جوانان را به خود مشغول ساخته است.

تنظیم این کتاب به دنبال احساس این ضرورت صورت گرفت و هدف از آن آشنایی اجمالی با مجموعه‌ای از مسائل اعتقادی، اخلاقی و خلاصه‌ای از احکام برای عموم مردم می‌باشد که امید است به عنوان قدمی در جهت نیل به مقصود فوق و شکوفایی و تعالی انسان قرار گیرد.

در خاتمه از فضایی محترم و تمام کسانی که در تنظیم مطالب و منابع و مصادر این کتاب تلاش و همکاری نمودند تقدیر و تشکر می‌کنم. إن شاء الله نزد خدای متعال مأجور باشند؛ و از برادران و خواهران علاقه‌مند انتظار می‌رود فرزندان عزیز خود را به مطالعه و بررسی کتابهای دینی مشتمل بر معارف و اخلاق و موازین اسلامی تشویق نمایند.

والسلام علی جمیع اخواننا المؤمنین ورحمة الله وبرکاته.

ربیع الأول ۱۴۲۷ - فروردین ۱۳۸۵

حسینعلی منتظری